

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w [...].
i Prezesowi Sądu Okręgowego w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 30 stycznia 2020 r.,
wniosku Sądu Apelacyjnego w [...]. o przekazanie do rozpoznania
sądowi równorzędnemu sprawy o sygn. akt [...],

odmawia przekazania sprawy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 marca 2018 r. w sprawie z powództwa M.J. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w [...]. i Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K. przedstawił akta sprawy Sądowi Najwyższemu celem przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu z sądem przekazującym zgodnie z art. 44² pkt 1) k.p.c. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał też na możliwość przekazania sprawy przez Sąd Najwyższy innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości na podstawie art. 44¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na mocy ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm., dalej jako: „ustawa nowelizująca”) wprowadzone zostały przepisy art. 44¹ i art. 44² k.p.c. Przepis art. 44¹ k.p.c. stanowi, że Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1) i że o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Z kolei według art. 44² k.p.c., w sytuacji, w której stroną jest Skarb Państwa, a państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością związane jest dochodzone roszczenie, jest sąd: 1) właściwy do rozpoznania sprawy - sąd ten z urzędu przedstawia akta sprawy sądowi nad nim przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym, względnie 2) przełożony nad sądem właściwym do rozpoznania sprawy - sąd właściwy do rozpoznania sprawy z urzędu przedstawia akta sprawy temu sądowi przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przekazującym, mającemu siedzibę poza obszarem właściwości sądu przekazującego.

Przepisy art. 44¹ i art. 44² k.p.c. weszły w życie w dniu 7 listopada 2019 r. Mają jednak zastosowanie także w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte przed tym dniem (art. 9 ust. 2 ustawy nowelizującej, por. w związku z tym również postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, nie publ., i z dnia 29 stycznia 2020 r., V CO 8/20, nie publ.).

Adresatami przepisu art. 44² k.p.c. są sąd właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji i sąd nad nim przełożony. Przepis ten nie dotyczy kolejnego sądu przełożonego nad tym sądem, który jest sądem przełożonym nad sądem pierwszej instancji. W okolicznościach sprawy wyklucza to możliwość przedstawienia akt sprawy przez Sąd Apelacyjny w [...]. Sądowi Najwyższemu, skoro Sąd Apelacyjny w [...] jest sądem przełożonym nad Sądem Okręgowym w K., właściwym w sprawie w pierwszej instancji.

Oceny tej nie zmienia fakt, że przepis art. 44² k.p.c. w tym wypadku stosuje się w sprawie wszczętej przed jego wejściem w życie i to w sytuacji, w której przed tym wejściem wydany nie tylko został wyrok rozstrzygający sprawę w pierwszej

instancji, ale wniesiona została od niego także apelacja. Jest to szczególna sytuacja wynikająca z granic czasowych zastosowania art. 44² k.p.c.

Sąd Apelacyjny w [...]. powinien wobec tego na podstawie art. 44² pkt 2) k.p.c. przekazać sprawę innemu sądowi okręgowemu mającemu siedzibę poza obszarem właściwości Sądu Apelacyjnego w [...]., traktując przedstawienie akt sprawy przez Sąd Okręgowy w Krakowie wraz z apelacją jako przedstawienie akt, o którym mowa w art. 44² pkt 2) k.p.c. Sąd okręgowy, któremu przekaże sprawę Sąd Apelacyjny w [...]., powinien z kolei przedstawić akta właściwemu sądowi drugiej instancji (właściwemu sądowi apelacyjnemu) celem rozpoznania apelacji (por. *mutatis mutandis* postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2020 r., V CO 8/20, nie publ.).

Odrębnie należy wskazać, że w okolicznościach sprawy nie ma podstaw do zastosowania przepisu art. 44¹ k.p.c. Przepis art. 44² k.p.c. ma pierwszeństwo w zastosowaniu przed przepisem art. 44¹ k.p.c., tj. przepis art. 44² k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 44¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.